

Đề kiểm tra lần 1

Lớp 9 (chuyên) - Trung tâm Thành Nhân

Tháng 9 năm 2022

§1 Đề bài

Bài 1 (2 điểm).

- Chứng minh rằng $\sqrt{5} + \sqrt{2}$ là số vô tỉ.
- Tìm một phương trình bậc hai có dạng $ax^2 + bx + c = 0$ với $a, b, c \in \mathbb{Z}$ và $abc \neq 0$ sao cho $\sqrt{5} - 1$ là một nghiệm của phương trình.

Bài 2 (2 điểm). Rút gọn các biểu thức sau

- $A = \sqrt{3 - \sqrt{5}} (\sqrt{10} - \sqrt{2}) (3 + \sqrt{5}).$
- $B = \sqrt{6 + \sqrt{24}} - \sqrt{12} - \sqrt{8} - \sqrt{2}.$

Bài 3 (2 điểm). Với $x = \frac{\sqrt{\sqrt{5}-2} - \sqrt{\sqrt{5}+2}}{\sqrt{\sqrt{5}-1}}$, hãy tính giá trị biểu thức $C = \frac{2x}{\sqrt{1 - \left(\frac{1-x^2}{1+x^2}\right)^2}}$.

Bài 4 (3 điểm).

- Gọi α là góc nhọn thỏa mãn $2\alpha = 45^\circ$. Chứng minh rằng $\tan \alpha = \sqrt{2} - 1$.
- Cho tam giác ABC có $\hat{B} = 60^\circ$. Biết rằng $BC = 4$ và $AB + AC = 6$. Hãy tính AB .
- Biết $\tan x = \frac{1}{3}$. Hãy tính giá trị biểu thức $D = \frac{1 - 2 \sin x \cos x}{\sin^2 x - \cos^2 x}$.

Bài 5 (1 điểm).

- Chứng minh rằng với số nguyên dương n bất kì thì $\frac{1}{(n+1)\sqrt{n}} < 2 \left(\frac{1}{\sqrt{n}} - \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right)$.
- Chứng minh bất đẳng thức sau

$$\frac{1}{2\sqrt{1}} + \frac{1}{3\sqrt{2}} + \frac{1}{4\sqrt{3}} + \cdots + \frac{1}{2022\sqrt{2021}} < 2.$$

§2 Lời giải

Bài 1.

- a) Chứng minh rằng $\sqrt{5} + \sqrt{2}$ là số vô tỉ.
- b) Tìm một phương trình bậc hai có dạng $ax^2 + bx + c = 0$ với $a, b, c \in \mathbb{Z}$ và $abc \neq 0$ sao cho $\sqrt{5} - 1$ là một nghiệm của phương trình.

Lời giải.

a) Giả sử $\sqrt{5} + \sqrt{2} = m$ là số hữu tỉ. Khi đó

$$7 + 2\sqrt{10} = (\sqrt{5} + \sqrt{2})^2 = m^2 \implies \sqrt{10} = \frac{m^2 - 7}{2}.$$

Vì $\frac{m^2 - 7}{2} \in \mathbb{Q}$ nên $\sqrt{10} = \frac{m^2 - 7}{2} = \frac{a}{b}$ với $a, b \in \mathbb{N}^*$ sao cho $\text{UCLN}(a, b) = 1$. Từ $a^2 = 10b^2$ dẫn đến

$$a^2 : 2 \implies a : 2.$$

Do vậy $a = 2c$ với $c \in \mathbb{N}^*$, suy ra $(2c)^2 = 10b^2$, tương đương

$$2c^2 = 5b^2 \implies b^2 : 2 \implies b : 2.$$

Điều này mâu thuẫn vì $\text{UCLN}(a, b) = 1$. Vậy $\sqrt{5} + \sqrt{2}$ là số vô tỉ.

b) Đặt $x = \sqrt{5} - 1$, khi đó $x + 1 = \sqrt{5}$. Suy ra

$$(x + 1)^2 = 5 \iff x^2 + 2x - 4 = 0.$$

Vậy $\sqrt{5} - 1$ là nghiệm của phương trình $x^2 + 2x - 4 = 0$. □

Bài 2. Rút gọn các biểu thức sau

a) $A = \sqrt{3 - \sqrt{5}} (\sqrt{10} - \sqrt{2}) (3 + \sqrt{5})$.

b) $B = \sqrt{6 + \sqrt{24}} - \sqrt{12} - \sqrt{8} - \sqrt{2}$.

Lời giải.

a) Biến đổi

$$\begin{aligned} A &= \sqrt{3 + \sqrt{5}} (\sqrt{10} - \sqrt{2}) \sqrt{3 - \sqrt{5}} \sqrt{3 + \sqrt{5}} \\ &= \frac{\sqrt{6 + 2\sqrt{5}}}{\sqrt{2}} \cdot (\sqrt{10} - \sqrt{2}) \cdot 2 \\ &= \frac{\sqrt{5} + 1}{\sqrt{2}} \cdot \sqrt{2} (\sqrt{5} - 1) \cdot 2 \\ &= 4 \cdot 2 = 8. \end{aligned}$$

b) Biến đổi

$$\begin{aligned} 6 + \sqrt{24} - \sqrt{12} - \sqrt{8} &= 6 + 2\sqrt{6} - 2\sqrt{3} - 2\sqrt{2} \\ &= 3 + 2 + 1 + 2(\sqrt{3}\sqrt{2} - \sqrt{3} - \sqrt{2}) \\ &= (\sqrt{3} + \sqrt{2} - 1)^2. \end{aligned}$$

Do vậy $B = \sqrt{3} - 1$. □

Bài 3. Với $x = \frac{\sqrt{\sqrt{5}-2} - \sqrt{\sqrt{5}+2}}{\sqrt{\sqrt{5}-1}}$, hãy tính giá trị biểu thức $C = \frac{2x}{\sqrt{1 - \left(\frac{1-x^2}{1+x^2}\right)^2}}$.

Lời giải.

Có được

$$x^2 = \frac{(\sqrt{5}-2) - 2\sqrt{(\sqrt{5}-2)(\sqrt{5}+2)} + (\sqrt{5}+2)}{\sqrt{5}-1} = \frac{2\sqrt{5}-2}{\sqrt{5}-1} = 2.$$

Vì $x < 0$ nên $x = -\sqrt{2}$. Do vậy

$$C = \frac{-2\sqrt{2}}{\sqrt{1 - \left(\frac{1-2}{1+2}\right)^2}} = -3.$$

□

Bài 4.

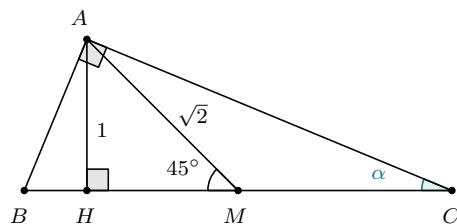
a) Gọi α là góc nhọn thỏa mãn $2\alpha = 45^\circ$. Chứng minh rằng $\tan \alpha = \sqrt{2} - 1$.

b) Cho tam giác ABC có $\widehat{B} = 60^\circ$. Biết rằng $BC = 4$ và $AB + AC = 6$. Hãy tính AB .

c) Biết $\tan x = \frac{1}{3}$. Hãy tính giá trị biểu thức $D = \frac{1 - 2 \sin x \cos x}{\sin^2 x - \cos^2 x}$.

Lời giải.

a) Xét $\triangle ABC$ vuông tại A có $\widehat{C} = \alpha$ và $BC = 2\sqrt{2}$. Gọi AH, AM lần lượt là đường cao và đường trung tuyến của tam giác.

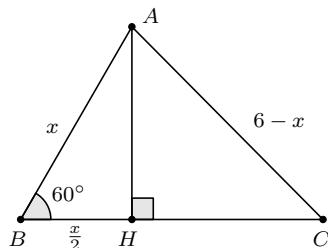

Đã thấy $\widehat{AMH} = 45^\circ$ và $AM = \frac{BC}{2} = \sqrt{2}$. Dẫn tới

$$AH = AM \sin \widehat{AMH} = 1 \quad \text{và} \quad HM = AM \cos \widehat{AMH} = 1.$$

Suy ra $\operatorname{tg} \alpha = \frac{HA}{HC} = \frac{HA}{MC+HM} = \frac{1}{\sqrt{2}+1} = \sqrt{2}-1$.

b) Kẻ đường cao AH .

Đặt $AB = x$, khi đó

$$BH = AB \cos 60^\circ = \frac{x}{2} \quad \text{và} \quad AH = AB \sin 60^\circ = \frac{x\sqrt{3}}{2}.$$

Sử dụng định lí Py-ta-go cho $\triangle ACH$ vuông tại H thì

$$AH^2 + HC^2 = AC^2 \implies \frac{3x^2}{4} + \left(4 - \frac{x}{2}\right)^2 = (6-x)^2.$$

Từ đây tìm được $x = \frac{5}{2}$. Vậy $AB = \frac{5}{2}$.

c) Vì $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$ nên

$$D = \frac{\sin^2 x + \cos^2 x - 2 \sin x \cos x}{\sin^2 x - \cos^2 x} = \frac{(\sin x - \cos x)^2}{(\sin x - \cos x)(\sin x + \cos x)} = \frac{\sin x - \cos x}{\sin x + \cos x}.$$

Khi đó

$$D = \frac{\frac{\sin x}{\cos x} - 1}{\frac{\sin x}{\cos x} + 1} = \frac{\operatorname{tg} x - 1}{\operatorname{tg} x + 1} = \frac{-1}{2}.$$

□

Bài 5.

a) Chứng minh rằng với số nguyên dương n bất kì thì $\frac{1}{(n+1)\sqrt{n}} < 2 \left(\frac{1}{\sqrt{n}} - \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right)$.

b) Chứng minh bất đẳng thức sau

$$\frac{1}{2\sqrt{1}} + \frac{1}{3\sqrt{2}} + \frac{1}{4\sqrt{3}} + \cdots + \frac{1}{2022\sqrt{2021}} < 2.$$

Lời giải.

a) Biến đổi

$$\frac{1}{(n+1)\sqrt{n}} = \frac{\sqrt{n}}{n(n+1)} = \sqrt{n} \left(\frac{1}{n} - \frac{1}{n+1} \right) = \sqrt{n} \left(\frac{1}{\sqrt{n}} + \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right) \left(\frac{1}{\sqrt{n}} - \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right).$$

Ngoài ra

$$\sqrt{n} \left(\frac{1}{\sqrt{n}} + \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right) = 1 + \frac{\sqrt{n}}{\sqrt{n+1}} < 2.$$

Do đó

$$\frac{1}{(n+1)\sqrt{n}} = \sqrt{n} \left(\frac{1}{\sqrt{n}} + \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right) \left(\frac{1}{\sqrt{n}} - \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right) < 2 \left(\frac{1}{\sqrt{n}} - \frac{1}{\sqrt{n+1}} \right).$$

b) Áp dụng câu a có được

$$\begin{aligned} \frac{1}{2\sqrt{1}} + \frac{1}{3\sqrt{2}} + \cdots + \frac{1}{2022\sqrt{2021}} &< 2 \left(\frac{1}{\sqrt{1}} - \frac{1}{\sqrt{2}} \right) + 2 \left(\frac{1}{\sqrt{2}} - \frac{1}{\sqrt{3}} \right) + \cdots + 2 \left(\frac{1}{\sqrt{2021}} - \frac{1}{\sqrt{2022}} \right) \\ &= 2 \left(1 - \frac{1}{\sqrt{2022}} \right) \\ &< 2. \end{aligned}$$

□